

KOMENTARZ

Wielka Brytania zawiera umowę o bezpieczeństwie z Ukrainą

Daniel Szeligowski

Podczas wizyty w Kijowie 12 stycznia br. brytyjski premier Rishi Sunak podpisał z prezydentem Ukrainy Wołodymyrem Zełenskim dwustronną umowę o współpracy na rzecz bezpieczeństwa. Wielka Brytania jako pierwsza spośród państw G7 zawarła takie porozumienie z Ukrainą, zobowiązując się do jej długoterminowego wsparcia w walce z Rosją. Chociaż to przystąpienie do NATO jest celem Ukrainy, pakiet umów z państwami G7 dotyczący zapewnienia bezpieczeństwa może w przyszłości stać się dla niej wymuszoną alternatywą wobec członkostwa w Sojuszu.

Dlaczego Wielka Brytania podpisała umowę o bezpieczeństwie z Ukrainą?

Na marginesie szczytu NATO w Wilnie w lipcu 2023 r. państwa G7 przyjęły deklarację, w której zobowiązały się do długoterminowego wojskowego i finansowego wsparcia obrony Ukrainy przed rosyjską inwazją i jej powojennej odbudowy. Zobowiązania miały zostać sformalizowane w postaci pakietu dwustronnych umów państw G7 z Ukrainą o współpracy na rzecz bezpieczeństwa. Na początku sierpnia 2023 r. Stany Zjednoczone jako pierwsze rozpoczęły negocjacje z Ukrainą w sprawie zawarcia porozumienia, kilka dni później analogiczne rozmowy zaczęła Wielka Brytania, następnie pozostałe państwa tej grupy. Dotychczas ponad 20 państw przyłączyło się do deklaracji z Wilna, zobowiązując się wzorem państw G7 do sformalizowania długoterminowego wsparcia dla Ukrainy.

Co zakłada umowa?

Zawarta na 10 lat umowa przewiduje szerokie wsparcie wojskowe i finansowe dla Ukrainy w walce o pełne odnowienie, a w przyszłości obronę integralności terytorialnej, włącznie z okupowanym przez Rosję Krymem. Umowa formalizuje dotychczasową brytyjską pomoc

w postaci dostaw broni, doradztwa i szkolenia dla ukraińskiej armii, ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia dla marynarki wojennej. Zakłada pogłębienie współpracy wywiadowczej, współpracy przemysłów obronnych, wsparcie ochrony ukraińskiej infrastruktury krytycznej, a także pomoc w powojennej odbudowie i reformowaniu państwa. Wielka Brytania zobowiązuje się ponadto do niezwłocznego przyścia Ukrainie z pomocą w przypadku ponownego rosyjskiego ataku w przyszłości, zapewniając dostawy nowoczesnego sprzętu wojskowego, wsparcie finansowe oraz nakładając sankcje na Rosję.

Jakie jest jej znaczenie?

Umowa brytyjsko-ukraińska, pierwsza spośród pakietu umów z państwami G7, wyznacza standard dla pozostałych porozumień, również tych, które w przyszłości będą przez Ukrainę negocjowane z państwami spoza grupy. Jej podpisanie i towarzyszące temu zapowiedzi zwiększenia przez Wielką Brytanię wsparcia wojskowego dla Ukrainy pozytywnie wpłyną na konsolidację międzynarodowej koalicji państw ją wspierających, zwłaszcza w kontekście przedłużającego się w Stanach Zjednoczonych procesu przyjmowania nowego pakietu pomocy dla niej. Stworzą też polityczną presję na pozostałe państwa G7, by przyspieszyły

KOMENTARZ PISM

własne negocjacje z Ukrainą w sprawie analogicznych porozumień. Pakiet umów z państwami G7 zapewne otworzy Ukrainie drogę do pogłębienia współpracy wojskowo-przemysłowej z innymi partnerami, pozwalając im zaangażować się na Ukrainie pod parasolem Stanów Zjednoczonych i największych państw europejskich.

Czy Wielka Brytania dała Ukrainie gwarancje bezpieczeństwa?

Umowa z Wielką Brytanią nie zawiera klauzuli w zakresie wzajemnej obrony na wzór artykułu 5. Traktatu Północnoatlantyckiego, ani nie będą jej zawierać umowy negocjowane przez Ukrainę z pozostałymi państwami G7. Wszystkie te porozumienia zakładają kompleksowe wsparcie militarne w postaci dostaw nowoczesnej broni, ale nie zobowiązują ich sygnatariuszy do bezpośredniej obrony Ukrainy przed Rosją, chociaż na potrzeby wewnętrzne ukraińskie władze przedstawiają te umowy jako zachodnie gwarancje bezpieczeństwa. Co istotne, porozumienie brytyjsko-ukraińskie ma charakter wzajemny, stanowi, że Ukraina również zapewni Wielkiej Brytanii wsparcie wojskowe w przypadku ataku na nią. Analogiczna klauzula

znajdzie się prawdopodobnie w pozostałych umowach negocjowanych z państwami G7.

Czy umowy z państwami G7 są alternatywą dla członkostwa Ukrainy w NATO?

W zamierzeniu państw G7 umowy z Ukrainą o współpracy na rzecz bezpieczeństwa mają zapewnić jej długoterminowe wsparcie wojskowe i finansowe w okresie przejściowym przed przystąpieniem do NATO. Porozumienia zakładają pomoc Ukrainie w osiągnięciu gotowości do członkostwa w Sojuszu poprzez kompleksową reformę sił zbrojnych i zwiększenie ich interoperacyjności z siłami państw NATO, a po ewentualnej akcesji Ukrainy do Sojuszu będą podlegać rewizji lub wygasną. Wśród państw członkowskich NATO brak jednak obecnie konsensusu odnośnie do przyszłego członkostwa Ukrainy – z tego względu dwustronne umowy państw G7 (oraz innych zainteresowanych partnerów) mają faktycznie charakter zastępczy. Niemniej w przyszłości mogą stworzyć fundament pod system wielostronnych gwarancji bezpieczeństwa dla Ukrainy, gdyby ostatecznie nie udało się uzyskać zgody wszystkich państw Sojuszu na jej przystąpienie.